

Spelarit 1 - 2014

Helsingin pitäjän tanhuajat ja spelarit ry

Polkka - vuoden 2014 teema

Kansantanssien kehitysvaiheet Suomessa voidaan jakaa kolmeen kauteen: Laulutanssit ja piirileikit, ryhmä ja kuviotanssit sekä paritanssit.

Kun paritansseja ruvettiin tanssimaan 1800- luvun alkupuolella, se herätti suurta paheksuntaa. Mutta toisaalta se myös kiellettyinä kiehti tanssijoita. Saihan siinä olla lähellä partneria ja keskustelukin sujui kasvokkain luontevammin. Valssi oli ensimmäinen muotiin tullut paritanssi, josta Suomessakin on tietoa jo vuodelta 1800. Valssi yleistyi nopeasti ja jo 1840-luvulla se oli kansanomaisessa käytössä. Se pysyi kuitenkin erillisenä paritanssina eikä kovinkaan paljon vaikuttanut muihin vanhempiin tansseihin.

Paljon suurempi vaikutus oli polkalla. Tsekkiläinen älymystö oli tarkoituksella kehitellyt uuden muotitanssin, joka räjähdysmäisesti levisi Böömistä Pariisin välityksellä Eurooppaan ja myös

Amerikkaan. Suomesta ensimmäinen tieto on vuodelta 1844, jolloin pietarilaiset kylpylävieraat tanssivat sitä Porvoossa ja Helsingin Kaivohuoneella. Polkasta tuli Suomessa hyvin suosittua ja sen askelikkoo ruvettiin siirtämään myös vanhoihin kuviotansseihin. Vaihtoaskel ja polska vaihdettiin polkka-askeleeksi, syntyi lukematon määrä erilaisia polkan muunnoksia ja pieniä polkkatansseja. Katrillit muuttivat luonnettaan, kun niihin sijoitettiin polkkavuoroja.

1800- luvun lopulla polkkatanssina oli galoppi, jossa hurjaa vauhtia kiidettiin huoneen päästä päähän. Tämä tanssi ei onneksi kotiutunut Suomeen, joten vanha polkan askel säilyi meillä muuttumattomana. Sitä ruvettiin korostetusti tanssimaan ns. pystypolkkana erotukseksi keskieurooppalaisesta vaihtoaskelpolkasta. Nykyisin lähes neljännes tunnetuista tanhuitamme sisältää polkkaa.

VUOSIKOKOUS 26.2.2014

Helsingin pitäjän tanhuujat ja spelarit ry:n vuosikokous pidetään
keskiviikkona 26.2.2014 klo 19.30

Husaaritien päiväkodissa, Husaaritie 1, 01700 Vantaa (Kivistö).
Kokouksessa käsitellään sääntöjen määräämät asiat.

Tervetuloa kokoukseen!

Ilmari Krohnin toimittama pelimannimusiikkijulkaisu oli alkanut ilmestyä jo vuonna 1893. Pääperiaatteena julkaisuissa oli, että kaikki uudempi aines, polkat ja masurkat jätettiin pois, ”koska ne tiettävästi ovat myöhään levinneet rahvaaseemme eikä niissä voida huomata mitään kansanomaista luonnetta”. Valssit ja katrillit kelpuutettiin mukaan, sekä myös polskat, joita pidettiin arvokkaimpana pelimannisävelmistön aineksena. Pelimannit kuitenkin soittelivat polkkia korvakuulolta, uusia polkkia sävellettiin ja mukavankuuloinen, reipas polkka levisi nopeasti soitajien ohjelmistoon.

Kansanmusiikin- ja tanssin edistämiskeskus on nimennyt vuoden 2014 teemaksi Polkan. Tänä vuonna siis pistetään polkaksi, soitetaan, lauletaan ja tanssitaan entistäkin innokkaammin.

Riitta Kangas

Tanhuaskelikot -kirjan kuvaus:
Vasemman jalan askelikko

- Tasahypyllä tullaan maahan siten, että vasen jalka on kulkusuunnaltaan nähden hiukan edellä.
- Oikealla jalalla astutaan askel lähemmäksi vasenta jalkaa tai paikallaan.
- Vasemmalla jalalla astutaan lyhyt askel kulkusuuntaan tai paikallaan.
- Vasemmalla jalalla ponnistetaan hyppyyn.

Oikean jalan askelikko tanssitaan vastaavasti. Yksi askelikko 2/4 tahti.

Spelarit soittamassa Ocean Clubissa
Folklandialla 2014.
Kuva Matti Lankinen

Kosiomenoista kruunuhäihin Aleksin syyssoitossa

Jo perinteeksi muodostuneeseen tapaan seuramme tanssijat esiintyivät Aleksin Kiven -päivänä 10.10.2013 Stoassa Aleksin syyssoitossa, yhdessä Sakarat-yhtyeen kanssa.

Harjoitus paikan päällä alkoi viideltä, jolloin pääsimme Sakaroiden laulajien ja soittajien kanssa Stoan mustanpuhuvalla lavalle. Ohjelmanumeromme nimi oli Kosiomeno. Sakaroiden vetäjä Anja Hinkkanen ohjeisti topakasti eläytymään aiheeseen – emme siis saaneet kunnan tanssijoiden ja kuorolaisten tavoin asettua suoriin riveihin!

Ensin siinä flirttailtiin ja soitettiin suuta, jonka jälkeen tanssittiin valssitahtista Hermannia ja Miinaa. Ensi yrittämällä Stoan lattia tuntui tosi tahmealta, ja kun pelimannit vielä soittivat tosi rivakkaan tahtiin, tuntui ettei kiivas nykivä meno ollut valssia nähnyt-

kään. No, tempoa rauhoitettiin ja jalatkin alkoivat tottua, ja toisella yrityksellä valssi jo löytyi.

Itse tapahtumassa meidän esitys oli melko alussa ja meni sujuvasti ja nopeasti ohi. Pääsimme näkemään muidenkin esityksiä. Seura saaren Kansantanssijat esittivät erilaisia menuetteja, eikä ainoastaan solassa vaan eri muodostelmissa kuten kaarella tai ristissä. Tanhu-Visa esitti ketjutanssi Rухaa. Rivit liikkuvat ryhdikkäästi, ja askellus oli täsmällistä ja kevyttä. Bragen Kruunuhäät oli varmaankin kaunein esitys. Morsiamella oli kirkkaanpunainen korkea helykruunu päässä. Hääväki tanssi aluksi röijyt päällä arvokasta, meillekin tuttua, Lappfjärdin menuettia. Sitten heitettiin röijyt ja hatut pois ja alkoi riehakkaampi tanssi. Naiset tanssittivat morsianta ja miehet sulhasta. Lopussa hääpari nostettiin hurjannäköisesti ilmaan ja aivan loppuksi laulettiin kauniin kaunis rakkauslaulu.

Viimeisenä ohjelmanumerona pelimannit soittivat kaksi valssia, joiden tahtiin yleisökin pääsi tanssimaan.

Yks Miina
(Tarja Lahtinen)

Ylhäällä Spelarit ja Sakara-kuoro Hermannissa ja Miinassa.
Keskellä Bragen Kruunuhäiden morsiusparin valssia.
Alla Tanhu-Visa tanssimassa Ruhaa.
Vasemmalla Hermannien ja Miinojen kurkistelua.
Kuvat Matti Lankinen

Folklandiaa ties monettako kertaa...

No meille tämä taisi olla viides kerta. Länsisataman terminaali-baarissa olimme jo hyvissä ajoin perjantai-iltapäivänä. Siinä olikin oivallinen paikka virittäytyä folk-tunnelmaan ja baari olikin tupaten täynnä. Mitähän risteily tarjoaisi tällä kertaa??

Laivaan noustessa oli aulassa perinteisesti jo jokin bändi soittlemassa mutta tällä kertaa taisivat soittimet olla kohmeessa, kun ketään ei ainakaan sillä hetkellä ollut virittämässä tunnelmaa. Hytti löytyikin laivan toisesta päästä hyvästä paikkaa käytävän lopusta. Rauhallinen sijainti.

Olimme ennakkoon nähneet joulun aikoihin dokumentin haitaristi Kimmo Pohjosesta ja sen perusteella olimme päättäneet ainakin nähdä tämän esityksen heti perjan-

tai-iltana. Ennen sitä päätimme katsastaa Tanssikimaran Ocean clubilla. Esiintymässä olivat Polokkarit, Oulun Amk ja St. Petersburg Souvenir (Rus). Venäläisten esitys oli kyllä käsittämättömän taitava – ei kyllä onnistuisi vähänkään polvivammaiselta moinen ripaska ym. taiturointi. Epäilimme heitä kyllä ammattilaisiksi

Siirryimmekin hyvissä ajoin jonnottamaan Kimmo Pohjosen esitykseen. Eikä suotta ajoissa, koska odotusaula olikin aivan täynnä jo reilusti ennen esitystä. Kaikki eivät mahtuneet katsomoon. Pohjonen esiintyi tyttärensä Saanan (rummut) kanssa. Täytyy sanoa, että konsertti oli poikkeuksellisuudessaan hieno elämys. Ei mitään perinteistä haitarimusiikkia mutta kuitenkin varsin kuunneltavaa ja nautittavaa. Jokaisesta kappaleesta odotti innolla jotakin uutta. Hieman ehkä oudoksutti se, että selvästi osa musiikista ja soinnuista oli etukäteen ohjelmoitu tietokoneelle. Tunnin pläjäys tätä haitaritaidetta oli varsin sopiva. Kimmo Pohjonen on varsin tunnettu myös maailmalla ja rakastaa soitintaan – niin kuin hän dokumentissa mainitsi, että hanuri voi Suomessa tarkoittaa myös no just ”sitä” !

Folklandian ensi vuoden hitti! Ja ihan hanurista...

Kuvat Annukka Uusi-Eskola

Puoliltaöin tunnelma oli-kin laivalla korkeimmillaan. Nyt oli esiintyjä ja soittajia laivan joka nurkassa. Siinä meni ajan ja paikan taju kaiken maailman polokassa ja katrillissa... Tallinnan satamassa laiva lepäsi yön ja samalla oli hyvä nukkua ilman isompia laineita.

Lauantaiksi olimme katsoneet käsiohjelmasta valmiiksi Järvelän suvun Viulu Kädessä –konsertin, Johanna Juhola Trion sekä Esa Pakarinen jr. & Antti Heikkinen. Kaustislaisten Järvelöiden konsertti oli kyllä sykähdyttävä. Taisi olla reilut 10 saman suvun soittajaa viuluilla. Heidän teemanaan oli soittaa perinteisestä kruunuhäistä eri kohtauksia. Voi olla, että pitkälti Järvelän suvussa säilyneen soittoperinteen ansiota on, että meillä yleensä on säilynyt purpuripelimannien soitanta. Olihan siellä sitten vielä Konsta Jylhä ja muutama muukin. Mutta, kun nuoteista ei juuri silloin nuorena tiedetty mitään – soiteltiin vaan isän ja vaa-

rin rinnalla ja perässä. Näin mainitsi Mauno Järvelä. Hieno konserttielämys taas.

Johanna Juhola lirutteli harmonikallaan siksi taiteellisesti, että emme malttaneet kauan kuunnella. Se oli tarkoitettu ehkä enemmän alan harrastajille. Tunnettu hänkin on ja kiertää ympäri maailmaa.

Nilsialäisen Antti Heikkisen ”savolaisen huumorin äärellä” halusimme jälleen nähdä. Viime kerralla hän oli varsin mainio esittäessään tarinoita ja lauluja Esa Pakarisen elämän varrelta. Nyt hänellä oli mukanaan Esa Pakarinen jr. Esitys oli varsin hyvä paitsi äänentoisto petti, koska Esa jr:n sanoista ei meinannut saada lauluissa selvää. Aivan yhtä koskettava ei esitys ollut verrat-

tuna aiempaan Esa Pakarisen tarinaan. Toivottavasti joku kuitenkin tallensi videolle tämänkin esityksen. Kyllä sen uudelleen katselisi mielellään.

Annukka ja Olli

LASTENSIIVUT

Tässä muutama pähkinä purtavaksi:

1. Mikä tiili ui?
2. Kenellä on aina hattu jalan päällä?
3. Mitä touhuat, kun menet sisälle yhdestä reiästä ja tulet ulos kolmesta?
4. Millä on silmä, muttei päätä?
5. Mikä kulkee eteenpäin ilman jalkoja?
6. Mikä kasvaa talvella alaspäin, mutta kesällä ei laisinkaan?

Ystävyys ei ole trendi,
se ei seuraa muotia,
siitä ei saa korkoa eikä eläkettä.
Silti se on elämän paras sijoitus.

Lasten sivut koostivat Jenni ja Tuija

Oikeat vastaukset sivulla 11.

Kuinka on hallussa maantieto:

1. Minkä maan pääkaupunki on Reykjavik?
a) Hollanti b) Islanti
c) Kanada
2. Mitä ovat Alpit?
a) järvi b) joki
c) vuoristoketju
3. Missä maanosassa elävät kengurut ja koalakarhut?
a) Afrikassa b) Amerikassa
c) Australiassa
4. Minkä maan pääkaupunki on Moskova?
a) Kiinan b) Venäjän
c) Kreikan
5. Mikä seuraavista Pohjoismaista on eteläisin?
a) Tanska b) Norja
c) Islanti

Loiste-festari valtaa pääkaupunkiseudun!

Loiste-festari on vuosittain pääkaupunkiseudulla järjestettävä nuorten festivaali, jossa nuoret pääsevät esittämään taitojaan jollain kulttuurin saralla. He saavat mahdollisuuden tavata muita harrastavia nuoria ja saada palautetta alan ammattilaisilta. Tänä vuonna aiheena on tanssi ja tietenkin myös meidän nuoremmat ovat menossa mukana.

Festarin tiimoilta nuorille järjestetään katselmukset 22.3.-23.3. Vantaalla, Espoossa ja Helsingissä. Katselmukseen voivat osallistua eri tanssilajien harrastajat: katusanssi, nykytanssi, baletti, jazz ja showtanssi, steppi ja etniset tanssit, johon kategoriaan mekin olemme ilmoittautuneet. Kolmen

parin voimin lähemme näyttämään mitä Spelareiden nuoret osaavat!

Muutama nuori on osallistunut tapahtuman mainosvideon tekemiseen. Videon voit nähdä osoitteessa <http://loiste.munstadi.fi/>. Tapahtuma on osa Nuori kulttuuri-toimintaa. Nuortemme katselusaika ei lehden mennessä painoon ole vielä selvillä, mutta seuraa seuran facebook-sivuja ja tule kannustamaan meitä!

Minna Suokas

Kuvat:

Helsingin Nuorisoasiainkeskus

Alkavan vuoden toimintaa - Syyskokouksen 2013 päätöksiä

Helsingin pitäjän tanhuujat ja spelarit ry piti syyskokoustaan Husaaritien päiväkodissa 27.11.2013. Seuran puheenjohtajaksi vuodelle 2014 valittiin edelleen Riitta Kangas. Johtokunnan jäsenet vuonna 2014 ovat Raija Hukkanen, Annukka Uusi-Ollila, Minna Suokas-Ikonen, Tuija Pirttikoski, Osmo Hakosalo ja Tarja Lahtinen. Matti Lankinen jatkaa taloudenhoitajana.

Toiminnantarkastajiksi valittiin Heli Muikku ja Hemmo Juselius, ja varalle Helena Seppänen ja Liisa Mykrä.

Vuoden 2014 toimintasuunnitelma ja talousarvio käsiteltiin. Tanssia ja soittoa harjoitetaan ja ohjauksia ja pelimanneja kurssitetaan. Aikuiset tanssijat harjoittelevat keskiviikkoisin Husaaritien päiväkodissa, lapset ja nuoret tiistaisin Arkissa ja pelimannit keskiviikkoisin Päkaksessa.

Erilaisiin kotimaisiin tapahtumiin osallistutaan, isoimpina seuran oma Kevätpilkistys huhtikuussa ja SKY:n kesäjuhla Sääskipolska Ivalossa kesäkuussa. Nuorten ryhmä lähtee heinäkuussa Barnlek 2014 -tapahtumaan Islantiin.

Vuosittaiset jäsenmaksut ovat edelleen 40 euroa aikuisilta ja 40 euroa nyt myös lapsilta (lapsiksi luetaan alle 16-vuotiaat). Lisäksi aikuisten tanssiryhmissä käyville kerätään harrastusmaksuna 10 eur keväältä ja 10 eur syksyiltä.

Tanhutoimikunnan puheenjohtajaksi valittiin Riitta Kangas, pelimannitoimikunnan Simo-Pekka Lindström ja järjestelytoimikunnan Tuija Pirttikoski. Tiedotustoimikunnan puheenjohtajaksi valittiin Tarja Lahtinen. Päkaksen talotoimikunnassa seuraa edustaa Raija Hukkanen, varalla Matti Lankinen.

Tarja Lahtinen

Spelareita ja Itä-Hämeen Kansantanssijoita Sääskipolskan kertauskurssilla Puistokulmassa 1.2.2014.

Kuva Matti Lankinen

Tapahtumakalenteri

- 26.2.14 **Helsingin pitäjän tanhuajat ja spelarit ry:n vuosikokous klo 19.30, Husaaritien päiväkot, Kivistö**
- 30.3.14 BARNLEK 2014 kertauskurssi Hyvinkäällä
- 1.4.14 Pilkestys kenraaliharjoitus Kilterin koululla klo 18-21
- 5.4.14 Pilkestys Kilterin koululla, harjoitukset klo 12 alkaen, Kahvitarjoilu klo 14.30, Kansantanssinäytös klo 15.15
- 5.-8.6.14 Kesäjuhla Sääskipolska Ivalossa
- 9.-12.7.14 BARNLEK 2014 Reykjavik, Islanti

Lisää tapahtumia löytyy osoitteesta www.kansantanssi.fi

Seurasaaren Kansantanssijoiden häämenuetti Aleksin syysoitossa.
Kuva Matti Lankinen

Lasten sivun oikeat vastaukset:

pähkinät: krokotiili, sienellä, puet paidan päälle, neulalla, aika, jääpuikko

maantieto: b, c, c, b, a

Seuraava lehti ilmestyy huhtikuussa. Kirjoitukset ja piirustukset ym. materiaali Tarjalle, Minnalle tai Matille **30.3.14 mennessä.**

Tarja Lahtinen, 040-742 3181, tarja.lahtinen@labsystemsdx.com
Matti Lankinen, 0400-422 417, matti@spelarit.fi,
Minna Suokas, minna.suokas@kolumbus.fi

YHTEYSTIETOJA:

JOHTOKUNTA 2013:

- * Riitta Kangas, puheenjohtaja, puh. 854 7563,
050-358 6491, riitta.kangas@kolumbus.fi
- * Tarja Lahtinen, sihteeri, puh. 040-742 3181
- * Minna Suokas-Ikonen, puh. 050-302 8012
- * Tuija Pirttikoski, puh. 040-873 6195
- * Anna-Liisa Uusi-Eskola, puh. 044-346 3723
- * Raija Hukkanen, puh. 0400-628 096
- * Osmo Hakosalo, puh. 045-113 0681

AIKUISRYHMIEN OHJAAJA:

- * Riitta Kangas, puh. 854 7563, 050-358 6491

LAPSIRYHMIEN OHJAAJAT:

- * Tuija Pirttikoski, puh. 040-873 6195
- * Minna Suokas-Ikonen, puh. 050-302 8012

PELIMANNIT:

- * Simo-Pekka Lindström, puh. 040-554 0799

INTERNET:

www.spelarit.fi / www.spelarit.net

Lehti löytyy osoitteesta: www.spelarit.fi/Lehti/

Kansi: Loistefestarin tanssijoita
Kuva: Helsingin Nuorisoasiainkeskus

Julkaisija: Helsingin pitäjän tanhuajat ja spelarit ry
Tiedotustoimikunta